

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: (K. A.)

Cím: *A Teleki palota regénye.*

Forrás: *Ujság*

Bp.

(Hely)

1929. XI. 10.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (O)

Osztályozás

Tárgy

728.3

Hely

Teleki palota (Szervita-ter)

Idő

1929

Személy

A TELEKI-PALOTA

Az új tulajdonos lebontatja a palotát

Budapest még mindig kávévárosi stílusa abban a jelenségben, ahogy itt minden ügy közügy, ahogy mindent megbeszélnek, letárgyalnak és kipletykálnak. Ezekben a napokban a legnagyobb érdeklődésre számot tartó pesti esetek egyike a *Teleki-palota eladása*, amelynek kulisszatitkairól sok érdekeset, sok különösét beszéltek mostanában a budapesti társaságokban. Az egyszerű tény röviden az, hogy *Teleki Sándor gróf a Szervita-téri közismert Teleki-palotát eladta a Szervita-téri Házépítő R. T.-nek, még pedig a vásárlóra nézve igen mellányos áron, mindössze ötszáz ezer pengőért.*

Mágnások központja

A Teleki-háznak nevezetes szerep jutott az évtizedek során át Budapest történetében. Ez a nagyablakos, barátságos, háromemeletes palota, amelynek első és második emeletét mindig a Teleki grófi család tagjai lakták, valószínűleg központja volt rágebben a mágnásvilágnak. Ha a mágnáshölgyek bevásároltak a Belvárosban, mindig ebben a házban tették le csomagjaikat mindaddig, amíg személyzetüket elküldték érte. Gyakran a Teleki-palota portásfülkéjében *mennyezetig értek a csomagok*. A Belváros egyik legelőkelőbb palotája volt a Teleki-palota, mert a család mindig megnézte, hogy a harmadik emelet lakásait kinek adja bérbe?! Az idő vasfogának is ellentállott a ház, mert a Telekiek gondosan tataroztatták és renováltatták az épületet, úgy

REGÉNYE

hogy a palota tízevenkint mindig ujjaszülve, friss szépségében meredt a járőkelőkre.

A régi belvárosi patricius családok, amikor a palota eladásáról szóló hírek szállongani kezdtek, sorra jöttek a házba és jobb híjján a portástól kérdezték, mi az oka a ház eladásának? A portás, aki közel harminc esztendeje szolgálja a családot, sóhajtván mindig csak ennyit tudott válaszolni:

— *Nem tudom, nem tudom...*

Ha a Teleki-palota falai beszélni tudnának, sok érdekességet mesélhetnének az elmúlt nyolcvan esztendőről, amikor Magyarország politikai történetének finom selyemszála nem kis részben e falak között szöttek. Azután egy esős, szomorú májusi napon itt lett öngyilkos, ebben a palotában, az egyik elsőemeleti szobában *Teleki László gróf*, a Kegyenc szerzője, akit ausztriai urak szöszegéssel vádoltak és a nemes, érzékenylelkű ember meghasonlásában *főbelötte magát*. Ez 1861 május 5-én történt és azóta egészen mostanáig az első és második emeleten mindig a Teleki grófi család lakott.

Eladni? Nem eladni?

Teleki Sándor gróf már régóta foglalkozott a Teleki-palota eladásával. A palota tulajdona körülbelül háromnegyed részben az övé volt, egynegyed részben egyik nővéréé, aki *Berchtold Kázmér grófnak* a felesége. Amikor a Teleki-család tagjai értesültek arról, hogy Sándor gróf el akarja adni a palotát, *hevesen elleneztek és a családi*

elhatározta, hogy *nem egyezik bele a palota eladásába.*

Közben Budapesten közismert lett, hogy a Teleki-palota eladó. Sorra érkeztek az ajánlatok — egyik szerényebb a másiknál...

A legplauzibilisabb ajánlattevő volt a *Szervita-téri Házépítő R. T.* neve mögött meghuzódó előkelő budapesti bank, amely ötszáz ezer pengőt kínált érte. Teleki Sándor gróf ezt az ajánlatot *elfogadta.*

Mielőtt a ház eladásáról szóló szerződést megkötötték volna, jelentkezett Teleki Sándor grófnál rokona, *Teleki József gróf* és ő akarta megvásárolni a házat 560.000 pengőért. *Csak azért, hogy a ház ne kerüljön ki a Teleki-család tulajdonából.* Idegen nem tudhatja miért, hogyan, Teleki Sándor gróf nem adta el a házat Teleki Józsefnek, hanem inkább a Szervita-téri Házépítő R. T.-nek, holott az utóbbi hatvanezer pengővel *kevesebbet kínált, mint nagybátyja.*

Még a családhoz közelállók sem tudják ennek a furcsa esetnek magyarázatát megtalálni.

Talán ha Teleki József gróf erőlteti a házvételt, a palota a Teleki-familiáé maradhatott volna, de egy fájdalmas esemény elterelte Teleki József gróf gondolatait a palota ügyeiről. Felesége, Teleki Józsefné grófné, bácsalmási birtokukon kocszított és a falu határában a lovak megbokrosodtak, a grófné kiesett a kocsiból és agyrázkódást szenvedett. Teleki József gróf minden gondját ezidőben természetesen felesége gyógykezelése foglalta le eközben a Teleki-palota végleg kicsuszott a Teleki grófi család kezéből.

A Szittyák elnöke

Teleki Sándor gróf és felesége, született *Edelsheim-Gyulai Paula grófnő* gyakran

résztvettek az előkelő társaság összejövetelein, de azért nem lehet mondani, hogy költségeik túlszárnyalta volna a Budapesten élő arisztokrácia szórakozási költségeit. Teleki Sándor gróf vagyona mégis *lényegesen mecsappant az utóbbi években*, még pedig azért, mert *rendkívül ambicionálta, hogy elnöke legyen a Szittyák nevű alakulatnak.* Mint a Szittyák elnöke, a szervezkedés összes költségeit fedezte és a megalakulás évében több mint 160.000 pengőt költött *alakulatának furcsa öltözködésére, klubhelyiségre és egyéb ilyen hasznos célokra.* A mágnás világ azonban úgy tudja, hogy Teleki Sándor gróf nem érzékeny anyagi veszteségei miatt vált meg a palotától, hanem azért, hogy ezen a pénzen Solton kastélyt építtessen. Nos, ez a kastély most Solton felépült, inkább villa lehet a neve, mint kastély, földszintes, nagyon egyszerű ház.

nemrég még a Teleki nevet viselte homlokzatán.

«Kiadó»

Teleki Sándor gróf eddig az első emelet felét lakták, a másik felét édesanyja és öccse, Teleki Sándorék már kiköltöztek a palotából, szobáik üresen állnak, a lakás kiadó.

Kiadó az a szoba is, ahol Teleki László gróf hatvannyolc évvel ezelőtt főbelötte magát és amely ma teljesen üresen néz a Kristóftér felé, csak egy árva kályha ásitozik benne. Az ablakokra odaragasztottak egy cédulát, amelyen nagy betű hirdeti:

— *Kiadó.*

A lakásnak ez a része, amelyben Teleki Sándorék laktak, *2400 pengő negyedévi bérrel kibérelhető.* Az emelet másik szárnya, ahol az özvegy grófné és kisebbik fia lakott, még tele van butorokkal, de azért a lakók már nincsenek benne. Ha valaki érdeklődik özvegy gróf Teleki Gyuláné után, ezzel a lakonikus válasszal kell megelégednie:

— *Elutazott...*

Igen, elutazott felejteni és nem tudni arról, hogy késői öregségét nem azokban a szobákban élheti le, ahol gyermekkorától lakott.

Lebontják a Teleki-palotát

Ugy tudjuk, hogy a Teleki-palota új tulajdonosaiban már megérlelődött az az elhatározás, hogy *a Teleki-palotát lebontják és a helyébe hatalmas, modern nagyvárosi bérpalotát építenek*. Sokan szomorúsággal fogják ezt a hírt tudomásul venni, hiszen ez a palota valóban odatartozott a Belváros arculatához és a fejlődő, nyújtózkodó nagyvárost verte vissza az emberek emlékezetébe. Az új tulajdonos lebontatja a házat és mindabból, ami a Teleki-palota néven fogalommá nemesedett ebben a városban, már emlék sem marad. Kiköltöznek a harmadik emelet lakói, az egyik harminc, a másik husz, a harmadik tizenhét éve bérlő lakását. A lebontásra azonban a jövő év előtt aligha kerülhet sor.

Az öreg kut

Beszélik, hogy *Teleki Sándor grófnak, a palota tulajdonosának, nem volt könnyű elhagyni palotáját*.

Miközben a kiköltözési munkálatokat irányította, *megparancsolta, hogy a palota udvarának kutját emeljék ki, a kutat felpakoltatta és hazavitette birtokára*.

Ez az öreg kut maradt egyetlen emléke a Teleki-palotából.

(K. A.)